
IZLOŽBE

BUDIMPEŠTA

ŠTAMPA I PLAKATI NAŠE REVOLUCIJE NA MEĐUNARODNOJ IZLOŽBI U BUDIMPEŠTI

Antifašistički plakati što su ih poslale institucije iz šesnaest zemalja bili su, zahvaljujući širokoj međunarodnoj suradnji, izloženi od 9.IX. - 20.X 1975.g. u Nacionalnoj Galeriji u Budimpešti, da bi se na taj način proslavila 30-godišnjica završetka II. svjetskog rata.

Izložbu su sačinjavale tri teme:

- 1/ Borba naroda protiv fašizma prije i za vrijeme II. svjetskog rata.
- 2/ Manifestacije međunarodne solidarnosti nacija, koje se bore protiv fašističkih diktatura poslije II. svjetskog rata.
- 3/ Borba protiv rasnog ugnjetavanja i pomoć pokretima za nacionalno oslobođenje.

Muzej revolucije naroda Hrvatske u Zagrebu poslao je materijal koji se odnosi na prvu temu. Ukupno je poslano 21 primjerak raznih listova, 4 brošure, 3 džepne novine i 24 plakata. Svi ti listovi, novine, brošure i plakati rađeni su u teškim uvjetima rata. Oni svjedoče o kontinuitetu i tradiciji borbe što su je umjetnici i ne samo oni u svojim djelima nastavili stvarajući u ilegalnosti. Agitacija i propaganda između dva rata u Hrvatskoj vršila se uglavnom usmeno ili štampom i literaturom, a tek u manjoj mjeri plakatom. U to vrijeme najteže

ilegalnosti Komunističke Partije obraćanje narodnim slojevima preko plakata bilo je onemogućeno. Plakat je kao sredstvo propagande i mobilizacije antifašističkih snaga u toku NOB-e postojao sve češći. Naš ratni plakat često je rađen u teškim uvjetima /loš papir, nedostatak tehničkog materijala i dr./, kvalitet likovnog izraza varira od naivne naracije nekog anonimnog borca do sažetih formulacija koje pogađaju u jezgre tretiranog problema već ranije afirmiranih umjetnika. Autor plakata obraća se neposredno kako bi svatko bio obuhvaćen procesom revolucije. Zato ukoliko i nisu svi uvijek likovno kvalitetni naši ratni plakati predstavljaju dragocjen kulturno-povijesni podatak naše revolucije.

U najvećem dijelu izložbe antifašističkog plakata u Budimpešti, plakati su ostvarenja najpoznatijih umjetnika, kao što je to slučaj s pomoćnim bugarskim markama i poljskim dopisnicama, izloženi su kao prvi dokumenti antifašističkog jedinstva i borbe. U razdoblju između dva rata, umjetnici su podigli svoj glas protiv šovinističkih, antidogmatskih i neljudskih odnosa kao što je to slučaj s Johnom Heartfieldom, nesumljivim majstorom fotomontaže u Njemačkoj ili Mađarom Aleksandrom Ekom čija su najbolja djela političkog karaktera. U to doba kada se fašistički teror rasplamsao, aktivnosti antifašističkih umjetnika dobile su univerzalnu širinu, plakati i leci rasturali su se posvuda po Evropi. Leci, brošure, plakati, štampani na brzinu i krišom u teškim uvjetima su dokumenti, koji pružaju sliku jedne epohe ispunjavajući narode nepokolebljivom vjeron u pobjedu nad fašizmom i poručuju da treba stvoriti jedinstven front borbe.

"Kao što se jedan kotač veže s drugim tako se i ruke trebaju ispreplesti kako bi u svakoj zemlji Narodni front pobijedio fašizam" ovo je poruka jednog plakata. Ta misao upravo dominira sakupljenim plakatima na ovoj izložbi. Na izložbi se ponavljaju opći simboli, umjetnici koriste razumljiv sistem znakova razumljiv svima i posvuda po svijetu: orao sa kukastim križem, oružja, različiti motivi smrti, ruke koje mole za pomoć, - simboli otpora, bijela golubica, cvijeće kao simboli mira. Najveći umjetnici kao Erni, Heartfield, Kollwit Manzu, Manessier, Pechstein, Piccasso i drugi odali su "počast slobodi".

Politički plakati ovih posljednjih godina nakon II. svjetskog rata ne prestaju da nas upozoravaju da budemo budni prema opasnosti fašizma i obnovljenog militarizma, prema užasima rata i upozoravaju da je svima u interesu da se bore za mir i da vlada mir. Razne godišnjice, mirovni kongresi, festivali svjetske omladine daju široke mogućnosti za plakate.

Umjetnici dižu svoj glas protiv: kolonizacije, rasne diskriminacije, atomskog rata, naoružanja, terora, gladi itd. - jednom riječju bore se preko plakata za slobodu i mir.

Lucija Benyovsky

BIHAĆ

MUZEJ PRVOG ZASJEDANJA AVNOJ-a

OSVRT NA MUZEJSKU IZLOŽBU O IZVRŠNOM ODBORU AVNOJ-a

Jugoslavenski narodi i narodnosti su kroz oružanu borbu, oslobodilačku i revolucionarnu, uz teške i nadčovječanske napore izvojevali svoju slobodu i ostvarili svoje bratstvo i jedinstvo u novoj, Socijalističkoj federativnoj Republici Jugoslaviji. U toj dugoj i teškoj borbi odigrali su se mnogi značajni događaji, izvojevane su mnoge vojne i političke pobjede. Ovom prilikom govorit ćemo o Prvom zasjedanju AVNOJ-a, događaju koji se odigrao u oslobođenom Bihaću i koji u sebi sadrži sve revolucionarne komponente NOR-a i socijalističke revolucije. Ali, govorit ćemo riječima muzejskih eksponata, riječima muzejske izložbe, jer upravo ovom događaju posvećena je nova, privremena, tematska i pokretna muzejske izložba. Izložbu je organizirao Muzej Prvog zasjedanja AVNOJ-a, a otvorena je 28. novembra 1975, u čast Dana republike, u posebnoj prostoriji zgrade Kloстера.

Uz pomoć muzejske građe, arhivskih dokumenata, trodimenzionalnih predmeta, štampata i fotomaterijala, te većeg broja "likovnih priloga", ustvari, izložba govori o Izvršnom odboru AVNOJ-a i njegovoj zaista plodnoj, moglo bi se reći stvarar-